

Spis treści

WPROWADZENIE

Tadeusz Bodio

Przywództwo polityczne: wyzwania i badania	25
---	----

CZĘŚĆ I

PRZYWÓDZTWO POLITYCZNE: PROBLEMY KONCEPTUALNE

Urszula Jakubowska

Czym jest przywództwo polityczne?	33
--	----

1. Przewodzenie a sprawowanie władzy. Specyficzne cechy przywództwa politycznego	34
2. Cele i zadania przywódców politycznych oraz strategię realizacji...	38
3. Przywódca i jego zwolennicy	45

Bohdan Kaczmarek

Przywództwo polityczne a przywództwo organizacyjne	50
---	----

1. Uwagi wstępne	50
2. Władza a przywództwo	52
3. Specyficzne cechy przywództwa jako postaci władzy	58
4. Koncepcje kluczowych uwarunkowań przywództwa politycznego i organizacyjnego	68
5. Przywództwo polityczne a przywództwo organizacyjne. Konkluzje. ...	84

Ewa Maria Marciniak

Kompetencje przywódcy politycznego	97
---	----

1. Charyzma i kompetencje w przywództwie politycznym	98
2. Czym są kompetencje?	101
3. Cechy charakterystyczne kompetencji.	102
4. Kompetencje kulturowe, komunikacyjne i społeczne	103
5. Kompetencje polityczne – próba definicji i dekompozycji	104

Franciszek Golembski

Odpowiedzialność przywódcy. Ujęcie fenomenologiczne	113
--	-----

1. Założenia metodologiczne	113
2. Analiza zawartości pojęcia „odpowiedzialność”	115
3. Typy odpowiedzialności politycznej	120

Mirosław Karwat

Charyzma i pseudocharyzma	126
--	-----

1. Rodowód pojęcia i jego recepcja	127
2. Uproszczenia i nadużycia pojęcia	134
3. W poszukiwaniu istoty zjawiska	145
4. Ersatze charyzmy	163

Tadeusz Klementewicz

Historia nie osądzi. Z problemów wartościowania jakości przywódców politycznych.	176
1. Polityka jako dziedzina działań ryzykownych.	177
2. Kto, jak, w jaki sposób – spory o fakty	181
3. Spory o wartości – aksjologie polityki.	187
4. Spory o szanse historyczne – warstwa kontryfaktyczna oceny	189

Grzegorz Indulski

Jeśli nie przywódca, to kto?	192
1. Dlaczego liberałowie negują tradycyjne przywództwo polityczne?	193
2. Przyszłość polityki: prawo i procedury demokratyczne	194
3. Liberałom bliższy lider niż przywódca.	197

CZĘŚĆ II PRZYWÓDZTWO I TRANSFORMACJA POLITYCZNA

Tadeusz Bodio

Przywództwo polityczne w obliczu wyzwań transformacyjnych.	200
1. Uwagi wstępne	200
2. Kryzys przywództwa politycznego?	201
3. Przywództwo i „rewolucja podmiotów”	204
4. Przywódcy wobec inwazji technologii i zagrożeń podmiotowości politycznej ludzi	215
5. Co dalej z przywództwem i upodmiotowieniem społeczeństw?	219

Krystyna Skarżyńska

Indywidualistyczni pragmatycy raczej niż społecznicy.	
Psychologiczna charakterystyka młodych polityków.	226
1. Motywy aktywności politycznej	227
2. Wartości i cele życiowe młodych aktywistów	230
3. Cechy myślenia politycznego	232
4. Dlaczego młodzi politycy są bardziej indywidualistyczni niż starsi: drogi do polityki i prawidłowości rozwojowe	234
5. Prognoza: jakie będą nowe elity polityczne?	236

Bronisław Gołębiowski

Polityka i politycy w świetle wypowiedzi osobistych z dwu konkursów pamiętnikarskich lat dziewięćdziesiątych w Polsce	240
1. Rolnicy o sobie i polityce 1989–1995 oraz pamiętniki lat 90' z konkursu najnowszego „Jak żyjesz Polaku”?	244
2. Rolnicy polscy 1989–1995 o polityce i politykach	246
3. Polityka państwa wobec wsi i rolnictwa w procesie transformacji	249
4. Uczestnicy konkursu „Jak żyjesz Polaku?” o polityce i politykach	253
5. Liberalnoreformatorska mentalność i orientacja polityczna	255

6. Socjalreformatorska mentalność, orientacje i postawy	257
7. Inne typy mentalności, orientacji i postaw	259
8. Zakończenie	261

Lucyna Roszyk

Idole transformacji systemowej (próba interpretacji psychoanalitycznej)	266
1. Przywództwo w badaniach psychoanalitycznych	267
2. Idole i ideologie	270
3. Społeczne libido – cement czy dynamit?	272

CZĘŚĆ III MECHANIZMY LEGITYMIZACJI PRZYWÓDCÓW

Maria Urban

Mechanizmy legitymizacji przywódców politycznych w świetle teorii i praktyki marketingu politycznego	277
1. Legitymizacja przywódców w świetle teorii psychologicznych	277
2. Rola marketingu w legitymizowaniu przywódców	279
3. Promocja przywódcy w procesie legitymizacji	282

Ewa Pietrzyk-Zieniewicz

Kreacja wizerunku przywódcy politycznego (style argumentacji)	288
1. Specyfika wyborów prezydenckich III Rzeczypospolitej	288
2. Kandydat – osoba czy osoba dramatu?	290
3. Polaryzacja myśli politycznej – orientacje polityczne	291
4. Sposoby konstruowania perspektyw uogólniających	293

Bartłomiej Biskup

Prawyborzy w systemie kreacji przywódców politycznych (doświadczenia polskie)	306
1. Istota i geneza prawyborów	306
2. Specyfika prawyborów polskich	307
3. Pierwsze inicjatywy prawyborów i ich reprezentatywność	308
4. Wokół wyborów 1997	309
5. Prawyborzy prezydenckie „Nysa 2000”	313
6. Prawyborzy jako instrument rekrutacji liderów politycznych	317

CZĘŚĆ IV UWARUNKOWANIA PSYCHOHISTORYCZNE I KULTUROWE PRZYWÓDZTWA

Andrzej Chodubski

Neurastenicy i władza w dziejach cywilizacji	320
1. W kasach biblijnych	320
2. W starożytności	322
3. W średniowieczu	325
4. W czasach nowożytnych	328

5. W XIX i XX wieku	332
<i>Teodor Filipiak</i>	
Ład społeczny: kultura państwowa – elit politycznych i kultura obywatelska	341
1. O pojęciu kultur – państwowej, elity politycznej i obywatelskiej ...	343
2. Nadrzędne cele i wzory kultury państwowej	351

Piotr Załęski

Psychohistoryczne uwarunkowania przywództwa politycznego w Kazachstanie (wybrane aspekty)	360
1. Ojczyzna trzech światów	360
2. Przywództwo a podziały socjopolityczne i nomadyczna mentalność.	361
3. Islamskie uwarunkowania przywództwa	365
4. W okowach totalitarnego dziedzictwa.	369

RECENZJE

1. Maciej Dymkowski, Między psychologią a historią. O roli złudzeń w dziejach, Warszawa 2000, s. 196 (<i>prof. Włodzimierz Suleja</i>)	375
2. Mirosław Karwat, O perfidii, Warszawa 2001, s. 427 (<i>prof. Tadeusz Bodio</i>)	378
3. Anton Neumayr, Dyktatorzy i medycyna, Warszawa 2000, s. 379 (<i>mgr Witold Śmidowski</i>)	382
4. Antoni Kępiński, Rytm życia, Kraków 2000, s. 396 (<i>Wiktor Cichoń</i>)	387
5. Robert S. Robins, Jerrold M. Post: Paranoja polityczna. Psychopatologia nienawiści, Warszawa 1999, s. 424 (<i>mgr Bartosz Kopania</i>)	390
6. Nikolaus B. Enkelmann, Charyzma. Jak osiągnąć sukces doskonaląc własną osobowość?, Warszawa 2000, s. 223 (<i>Piotr Derejczyk</i>)	394
7. Politiceskoje liderstwo w sowremennom Kazachstanie, Pod red. A.N. Nysynbajewa i R.K. Kadyrżanowa, Ałmaty 1998, s. 134 (<i>mgr Natalia Bogdanowicz</i>)	399
8. George Klosko, Democratic Procedures and Liberal Consensus, Oxford University Press Inc, New York 2000, s. 271 (<i>mgr Arnold Warchał</i>)	402

POLITOLOGICAL STUDIES

POLITICAL LEADERSHIP

Contents

INTRODUCTION

Tadeusz Bodio

Political leadership: Challenges and studies	25
---	----

PART I

POLITICAL LEADERSHIP: CONCEPTUAL PROBLEMS

Urszula Jakubowska

What is political leadership?	33
1. Leading versus exercising power. The hallmarks of political leadership	34
2. Aims and tasks of political leadership and implementation strategies	38
3. Leaders and their supporters	45

Bohdan Kaczmarek

Political leadership vs. organisational leadership.	50
1. Introductory analysis	50
2. Power and leadership	52
3. Specific features of leadership as a form of power	58
4. Concepts of the key circumstances of political and organisational leadership	68
5. Political leadership versus organisational leadership. Conclusions ..	84

Ewa Maria Marciniak

Political leaders' competence	97
1. Charisma and competence in political leadership	98
2. What is competence?	101
3. Characteristic features of competences	102
4. Cultural, communicative and social competences	103
5. Political competences – an attempt at definition and decomposition	104

Franciszek Golembski

The responsibility of a political leader. A phenomenological approach.	113
1. Methodological assumptions	113
2. Analysing the concept of „responsibility”	115
3. Types of political leadership	120

Miroslaw Karwat

Charisma and pseudo-charisma	126
1. The concept's origin and reception	127
2. Simplification and abuse	134
3. Charisma: in pursuit of its essence	145
4. Substitutes for charisma	163

Tadeusz Klementewicz

History shall not judge. On judging the quality of political leaders.	176
1. Politics as an area of risky actions	177
2. Who, how and in what way: disputes over facts	181
3. Disputing values – the axiology of politics	187
4. Disputing historical chances – the counter-factual level of assessing leaders	189

Grzegorz Indulski

If not the leader, than who?	192
1. Why do liberals negate traditional political leadership?	193
2. The future of democracy – in the law and democratic procedures	194
3. Liberals prefer official leaders to natural leaders	197

PART II

LEADERSHIP AND POLITICAL TRANSFORMATION

Tadeusz Bodio

Political leadership confronted with the challenges posed by transformation	200
1. Introductory remarks	200
2. The crisis of political leadership?	201
3. Leadership and the „revolutions of the subjects”	204
4. Leaders faced with the invasion of technology and threats to individual political subjectivity	215
5. What is the future of leadership and the subjectivity of society?	219

Krystyna Skarżyńska

Individualist pragmatists rather than social workers: a psychological profile of young politicians	226
1. Motives for political activity	227
2. Young activists' values and goals in life	230

3. Features of political thinking	232
4. Why are young politicians more individualistic than older politicians: routes leading to politics and developmental regularities	234
5. Prognosis: What will the new political elites be like?	236

Bronisław Gołębiowski

Politics and politicians in the personal views expressed in memoirs of participants of two competitions for diarists held in the 1990s in Poland

240

1. Farmers about themselves and about politics in 1989–1995 and the memoirs of the 1990s in the latest competition addressed to the Polish people „How do you fare?”	244
2. Polish farmers on politics and politicians: 1989–1995	246
3. The policy of the state on agriculture and rural areas in the process of transformation	249
4. Participants of the competition on politics and politicians addressed to the Polish people „How do you fare?”	253
5. Liberal-reformist mentality and political orientations	255
6. Socjo-reformist mentality, orientations and attitudes	257
7. Other types of mentality, orientations and attitudes	259

Lucyna Roszyk

Idols of systemic transformation (an attempt at a psycho-analytical interpretation)

266

1. Leadership in psycho-analytical research	267
2. Idols and ideology	270
3. Social libido – cement or dynamite?	272

PART III MECHANISMS OF LEADERS' LEGITIMATION

Maria Urban

Mechanisms effecting the legitimization of political leaders in the light of the theory and practice of political marketing

277

1. Leaders' legitimization in the light of psychological theories	277
2. The role of marketing in legitymising leaders	279
3. Promotion of leaders in the process of legitimization	282

Ewa Pietrzyk – Zieniewicz

The creation of political leader's image (argumentation styles)

288

1. The specific nature of presidential elections in the Third Republic ..	288
2. The candidate – a person or a dramatis persona?	290
3. The polarisation of political thought – political orientations	291
4. Methods of constructing generalising perspectives	293

Bartłomiej Biskup

Primary elections in the system of creating political leaders (Polish experience)	306
1. Primary elections: essence and origin.....	306
2. Specificity of primary elections in Poland	307
3. The first initiatives of primary elections and their representativeness.....	308
4. On the 1997 elections.....	309
5. Primary presidential elections „Nysa 2000”.....	313

PART IV PSYCHO-HISTORICAL AND CULTURAL CIRCUMSTANCES OF LEADERSHIP

Andrzej Chodubski

Neurasthenics and power in the history of civilisation.	320
1. In Biblical times	320
2. In Antiquity.....	322
3. In the Middles Ages	325
4. In modern times.....	328
5. In the 19th and 20th century	332

Teodor Filipiak

Social order: state culture of political elites and civic culture	341
1. On the concept of culture – of the state, of political elites and of the citizens	343
2. Primary goals and patterns of the culture of the state.....	351

Piotr Załęski

The psycho-historical circumstances of political leadership in Kazakhstan	360
1. The homeland of the three Worlds	360
2. Socjo-political divisions and mentality	361
3. In the claws of a totalitarian heritage.....	369

REVIEWS

1. <i>Maciej Dymkowski</i> , Between psychology and history. On the role of illusions in history, Warszawa 2000, p. 196 (Prof. Włodzimierz Suleja).....	375
2. <i>Miroslaw Karwat</i> , On perfidy, Warszawa 2001, p. 427 (Prof. Tadeusz Bodio).....	378
3. <i>Anton Neumayr</i> , Dictators and medicine, Warszawa 2000, p. 379 (Witold Śmidowski , MA)	382

4. *Antoni Kępiński*, The rhythm of life, Kraków 2000, p. 396 (**Wiktor Cichoń**) 387
5. *Robert S. Robins*, Jerrold M. Post: Political paranoia. Psycho-pathology of hatred, Warszawa 1999, p. 424 (**Bartłomiej Kopania**, MA) 390
6. *Nikolaus B. Enkelman*, Charisma. How to succeed by improving one's own personality?, Warszawa 2000, p. 223 (**Piotr Derejczyk**) ... 394
7. Politiceskoje liderstwo w soweremennom Kazachstanie, A. N. Nysynbajewa and R.K. Kadyrżanowa (Eds.) Ałmaty 1998, p. 134 (**Natalia Bogdanowicz**, MA) 399
8. George Klosko, Democratic Procedures and Liberal Consensus, Oxford University Press Inc., New York 2000, p. 271 (**Arnold Warchał**, MA). 402